

Εχοντας πλέον συνειδητοποιήσει ότι οι οποιοσδήποτε ανακατατάξεις στην Ανατολική Ευρώπη, υπήρξαν υποκινούμενες και υποβοηθούμενες από τη Σοβιετική Ένωση, και υλοποιήθηκαν στα πλαίσια κοινών Αμερικανοσοβιετικών σχεδιασμών, είναι ενδιαφέρον να αναφερθούμε σε ένα δημοσίευμα που σήμερα αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Την 1η Απριλίου 1990, το "ΒΗΜΑ", φέρνει στο φως της δημοσιότητας, περικυπές έκθεσης του ειδικού σοβιετολόγου του υπουργείου άμυνας των ΗΠΑ, Φιλίπ Πέτερσον, ο οποίος στηριγμένος σε σοβιετικές πηγές, πολύ πριν τα γεγονότα στο εσωτερικό της Σοβιετικής Ένωσης, οριοθετούσε τις διατυπωμένες επιδιώξεις της Σοβιετικής ηγεσίας, που εκτός των άλλων περιελάμβαναν (Περιοδ. ΛΙΜΑ-ΝΙ: Σεπτέμβριος '91):

1 Τη δημιουργία μιας νέας μικρότερης ρωσικής συνομοσπονδίας. Η λέξη μικρότερη, ασφαλώς και παραπέμπει σε διαδικασίες απόσχισης ή κατάτμησης κάποιων σοβιετικών Δημοκρατιών, ενώ ο όρος Συνομοσπονδία, σαφώς αναφέρεται σε μια επιδίωξη κατάργησης της ισχύουσας, μέχρι τότε, δομής του ενιαίου σοβιετικού κράτους.

2 Την προώθηση της απόσχισης των βαλτικών Δημοκρατιών, και το ενδεχόμενο ειαμοιρασμού της Ουκρανίας. Το ενδιαφέρον όμως είναι ότι η έκθεση αναφέρει ότι, κατά την τότε Σοβιετική ηγεσία, όλα αυτά θα βοηθούσαν μακροπρόθεσμα τον Μιχαήλ Γκορμπατσώφ να επικρατήσει στον αγώνα για την εξουσία στη Σοβιετική Ένωση, ενώ συγχρόνως θα βοηθούσαν το πρόγραμμά του να προχωρήσει.

Και η απλή ανάγνωση, έστω και των λίγων αυτών περικυπών αυτής της έκθεσης,

Σοβιετική Ένωση: Τα δάκρυα της υποκρισίας

λυση της Σοβιετικής Ένωσης, δεν αποτελεί παρά ένα επιτυχημένο βήμα ενός ευρύτερου ρωσικού σχεδιασμού, που έχει σαν στόχο τη μελλοντική ισχυροποίηση της ρωσικής αυτοκρατορίας, και τον τελικό θρίαμβό της περυστροϊκά. Την άποψη όμως της ισχυροποίησης της Σοβιετικής Ένωσης, μέσω της φαινομενικής αποσύνθεσής της, ισχυροποιεί μια σειρά γεγονότων.

1 Οι εθνικιστικές επιδιώξεις των επί μέρους εθνοτήτων που κατοικούν στα σοβιετικά εδάφη, δεν μπορεί να είναι ισχυρότερες από την απλή ανάγκη για ανθρώπινη φυσική επιβίωση. Ο παραγωγικός ιστός στην παλαιά Σοβιετική Ένωση είναι έτσι υφαομένος ώστε καμιά Δημοκρατία να μην μπορεί να αυθυπάρξει, για πολλές δεκαετίες χωρίς τη βοήθεια των άλλων Δημοκρατιών. Έτσι οι ελπίδες αυτονομησης που τρέφουν οι σοβιετικές Δημοκρατίες δεν θα έχουν μέλλον χωρίς τη γιγαντιαία οικονομική στηριξη άλλων κρατών, τα οποία όμως, ούτε έχουν τη δυνατότητα, ούτε προτίθενται να

στηρίξουν οικονομικά, πολιτικά ή στρατιωτικά πρωτοβουλίες που αμφισβητούν τη ρωσική κυριαρχία στην περιοχή. Τελικά, αργά ή γρήγορα, είναι αναμενόμενο ότι όλες οι πρώην σοβιετικές Δημοκρατίες θα αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα μιας στενής και κεντρικά ελεγχόμενης οικονομικής και στρατιωτικής δομής, ανάλογης με αυτήν που υφιστάσσονται τα κράτη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2 Είναι γνωστό ότι τα εδάφη των δημοκρατιών της Σοβιετικής Κοινοπολιτείας κρύβουν έναν ανεκτίμητο πλούτο, σε πρώτες ύλες ενέργεια και πολύτιμα μέταλλα. Το μεγάλο πρόβλημα της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ήταν ότι, ευρισκόμενη εκτός του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος, ανα-

* Ο Δρ. Μάνος Δανέζης είναι Επίκουρος Καθηγητής

δο του "κλήρινγκ". Έτσι δεν υπήρχε η δυνατότητα δημιουργίας ενός σκληρού συναλλαγματικού αποθέματος, πάνω στο οποίο θα στηριζόταν μια μελλοντική οικονομική ανόρθωση.

Σήμερα με την ανατροπή όλων αυτών των ανασταλτικών παραγόντων, είναι αναμενόμενη μια οικονομική ανάπτυξη, κύρια της Ρωσίας, γεγονός που θα της εξασφαλίσει μια οικονομική ηγεμονία πάνω στις άλλες πτωχότερες δημοκρατίες.

3 Δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι η Ρωσία, αν και εξαθλιωμένη οικονομικά, αποτελεί μια πυρηνική δύναμη πρώτης γραμμής, ικανή να εκμηδενίσει μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, αν όχι τη στρατιωτική, όμως οπωσδήποτε την οικονομική ισχύ, όποιου επιβουλεύεται την ομαλή εξέλιξη των οποιονδήποτε σχεδιασμών της.

4 Η απόσυρση των σοβιετικών δυνάμεων από τα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, αν και αποτέλεσε ένα πλήγμα στο ρωσικό γόητρο, στάθηκε μια σοφή στρατηγική απόφαση. Αφενός μεν έκλεισε μια αιμάσσοσα οικονομική και πολιτική πληγή, αφεντέρου δε, δημιούργησε ένα ευνοϊκό παγκόσμιο κλίμα διεθνούς ασφάλειας κατά τη διάρκεια των επώδυνων εσωτερικών κοινωνικών και πολιτικών ανακατατάξεων. Οσον αφορά τη σοβιετική ζώνη στρατηγικής ασφάλειας, την οποία αποτελούσαν οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, είναι φανερό ότι δεν έχει διαλυθεί. Απλά έχει μετατοπιστεί προς τα ανατολικά, και περιλαμβάνει τις Βαλτικές Δημοκρατίες, την Πολωνία, μέρος της Ουκρανίας, τη Ρουμανία και Βουλγαρία. Αυτό που θα πρέπει να διερευνηθεί είναι το κατά πόσο στη ζώνη αυτή εντάσσεται και η Ελλάδα. Μια όμοια ζώνη στρατηγικής α-

σφάλειας οικοδομείται στο νότο και περιλαμβάνει τις λεγόμενες μουσουλμανικές Δημοκρατίες. Μια τέτοια Ρωσική Κοινοπολιτεία, ή όπως αλλιώς θέλει να λέγεται, δεν μπορεί να θεωρείται σαν καταρρέουσα, αλλά απλά σαν συγκροτούμενη μέσα από οδυνηρούς πόνους τοκετού.

Το ερώτημα όμως που παραμένει είναι, ποιο είναι το άμεσο μέλλον ενός τέτοιου γιγαντιαίου εγχειρήματος.

Σήμερα στην πρώην Σοβιετική Ένωση συγκρούονται δύο τακτικές, των Γιέλτσιν και Γκορμπατόφ.

Η τακτική Γιέλτσιν είναι μια εξελιγμένη έκδοση του σενάριου Μητρόπολης περιφέρειας, στα πλαίσια του οποίου τελικά, όλες οι περιφερειακές δημοκρατίες άμεσα ή έμμεσα θα εξυπηρετούν τα συμφέροντα της ισχυρής μητροπολιτικής Ρωσίας. Αντίθετα, η τακτική Γκορμπατόφ, αστέβλεπε στη σύσταση μιας ισχυρής συνομοσπονδίας πραγματικά ισότιμων Δημοκρατιών.

Σήμερα ο μέσος πολίτης της ρωσικής Κοινοπολιτείας, είναι σχεδόν βέβαιο, ότι κάτω από το καθεστώς μιας απόλυτης ανέχειας δεν θα έχει την υπομονή που απαιτούν τέτοιας ευρύτητας οικονομικές ανακατατάξεις. Έτσι είναι αναμενόμενο να συμβεί αρχικά αυτό που προέβλεψε ο Τόφλερ από το 1980, να αναζητήσουν τη χαμένη τους ταυτότητα στα πλαίσια της ψευδαίσθησης μιας ισχυρής εθνικής ταυτότητας. Όταν όμως διαπιστώσουν ότι οι παγκόσμιοι οικονομικοί και πολιτικοί συσχετισμοί δεν επιτρέπουν τέτοιου είδους εγχειρήματα, είναι αναμενόμενο να στραφούν εναντίον της ασθενούς Κοινοπολιτείας που δεν θα τους προσφέρει τα πλεονεκτήματα μιας ισχυρής συνομοσπονδίας ισότιμων δημοκρατιών. Τότε ίσως θα έχει έρθει η ώρα των ιδεών του Γκόρμπυ.

